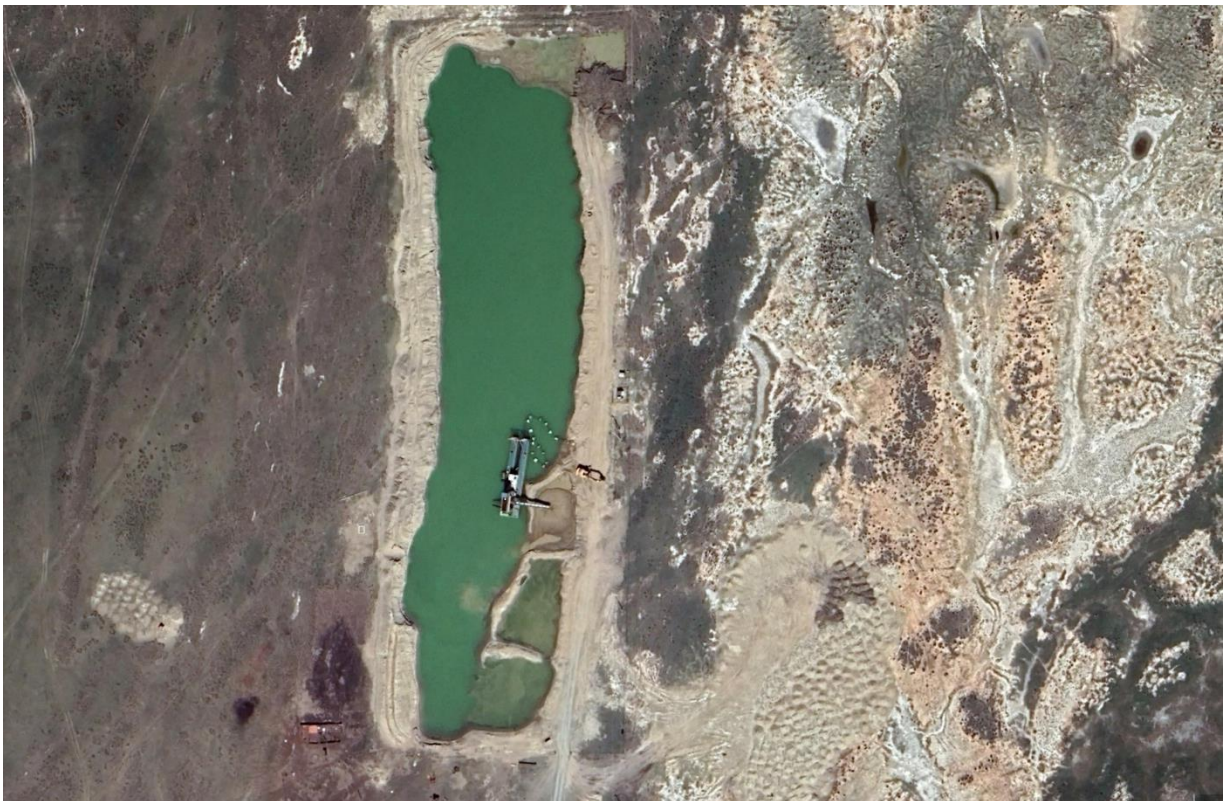

**ДАРХАН-УУЛ АЙМГИЙН ДАРХАН СУМАНД “ИХ БУЛАН”
НЭРТЭЙ ГАЗАРТ ОРШИХ ЭЛСНИЙ ОРД ОЛБОРЛОХ ТӨСЛИЙН
ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН**

ГАРЧИГ

БҮЛЭГ 1. ОРШИЛ.....	4
БҮЛЭГ 2. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА	5
2.1. Төслийн нэр.....	5
2.2. Төсөл хэрэгжүүлэгч.....	5
2.3. Төслийн байршил	6
2.4. Орд ашиглах тусгай зөвшөөрөл	7
2.5. Ордын нөөц	7
2.6. Төслийн хүчин чадал.....	7
2.7. Уурхайн ажиллах горим.....	7
2.8. Шимт хөрс хуулах	7
2.9. Тоног төхөөрөмж.....	8
2.10. Тэсэлгээний ажил	8
2.11. Овоолох процесс.....	8
1.12. Цахилгаан хангамж	8
1.13. Усан хангамж	8
БҮЛЭГ 3. БОЛЗОШГҮЙ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ	9
БҮЛЭГ 4. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ.....	11
4.1. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө.....	11
4.2. Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө	15
4.3. Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө.....	15
4.4. Нүүлгэн шилжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө.....	16
4.5. Түүх соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө.....	17
4.6. Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө	18
4.7. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө.....	22
4.8. Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө	23
4.9. Олон нийтэд тайлагнах хуваарь, төлөвлөгөө.....	24
4.10. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр.	24
4.10.1. Агаарын чанарын хяналт шинжилгээний үр дүн	26
4.10.3. Усны чанарын хяналт шинжилгээ ба түүний үр дүн	26
4.10.3. Хөрсний чанарын хяналт шинжилгээ ба түүний үр дүн.....	27
БҮЛЭГ 5. 2022 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНД ЗАРЦУУЛСАН НИЙТ ЗАРДАЛ.....	27

Хавсралт материал..... 28

ХҮСНЭГТИЙН ДУГААРЛАЛ

Хүснэгт 1. Төсөл хэрэгжүүлэгчийн мэдээлэл	5
Хүснэгт 2. Талбайн солбицол.....	6
Хүснэгт 3. Ил уурхайн ажлын горим.....	7
Хүснэгт 4. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө.....	11
Хүснэгт 5. Дүйцүүлэн хамгаалах талбайн координат.....	15
Хүснэгт 6. Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө	18
Хүснэгт 7. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө.....	22
Хүснэгт 8. Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө	23
Хүснэгт 9. Олон нийтэд танилцуулах төлөвлөгөө	24
Хүснэгт 10. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	25
Хүснэгт 11. Агаарын шинжилгээний үр дүн 1-р	26
Хүснэгт 12. Хөрсний шинжилгээний үр дүн 1-р.....	27

ЗУРГИЙН ДУГААРЛАЛТ

Зураг 1. Төслийн байршлын зураг	6
Зураг 2. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний 5-р заалтын биелэлт.....	13
Зураг 3. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний 8-р заалтын биелэлт.....	14
Зураг 4. Дүйцүүлэн хамгаалах талбайн зураг	16
Зураг 5. Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний 1-р заалтын биелэлт.....	19
Зураг 6. Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний 5-р заалтын биелэлт.....	19
Зураг 7. Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний 6-р заалтын биелэлт	20
Зураг 8. Хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй ажиллагааны сургалтыг нийт ажилчдад олгосон байдал	21

БҮЛЭГ 1. ОРШИЛ

Төсөл хэрэгжих нутаг дэвсгэрийн байгаль орчныг хамгаалах, зүй зохистой ашиглах, нөхөн сэргээх, байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээгээр тогтоосон сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах, урьдчилан сэргийлэх, төсөл хэрэгжих орчинд бий болж болзошгүй сөрөг үр дагаврыг хянах, илрүүлэх үндсэн зорилтыг хангах үүднээс БОАЖЯ-наас байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг батлуулна .

Энэхүү байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөө нь Элс-хайрганы ордын үйл ажиллагаанаас байгаль орчин, хүн амд үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөллүүдээс урьдчилан сэргийлэх, бууруулах арга хэмжээнүүдийг шаардагдах хөрөнгө зардал, хугацаа, давтамж, баримтлах дүрэм, журам, стандартуудын хамт нэгтгэн хэрэгжүүлэн ажиллана.

Тус компани Монгол Улсын холбогдох хуулийн дагуу байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын нарийвчилсан үнэлгээ (БОНБНУ)-г 2019 онд мэргэжлийн байгууллагаар дэс дараатай хийлгэсэн, түүний зөвлөмж, заалтын хэрэгжилтийг ханган ажиллана.

“Анто-од” ХХК нь байгаль орчин, нийгэм, эдийн засгийн хэрэгцээ шаардлагын тэнцвэрийг олох зарчмаар тогтвортой хөгжлийг дэмжих үүрэг хүлээсэн билээ. Байгаль орчны талаархи үйл ажиллагааг цаг үргэлж сайжруулж байхын тулд үүрэг хүлээж, хэрэгжилтийг ханган ажиллана.

- Байгаль орчны удирдлагын ISO 14001 стандартад нийцсэн байгаль орчны удирдлагын тогтолцоог нэвтрүүлэн үйл ажиллагааны байнгын хяналт, ахиц дэвшлийг ханган ажиллана;
- Байгаль орчны бохирдлоос сэргийлэх, байгалийн нөөц баялгийг зүй зохистой ашиглах зорилгоор байгаль орчинд учирах нөлөөллийг тодорхойлж, бодитоор үнэлж, бохирдлыг бууруулж, арилгах арга хэмжээ авна.
- Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль тогтоомж, бусад холбогдох дүрэм, журмыг сахин биелүүлнэ.
- Ашигт малтмалын хайгуул хийх, барилга байгууламж барих, уурхайн олборлолт хийх зэрэг үйл ажиллагааны бүхий л үе шатанд байгаль орчны асуудлыг тусган хэрэгжүүлнэ.
- Байгаль орчныг хамгаалах талаар хүлээсэн үүргээ биелүүлэхэд туслах зорилгоор ажилчдад сургалт зохион байгуулна.
- Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлыг үнэлэх, хянах, хэрэгжилтийг тайлагнах үйл ажиллагааг тогтмол сайжруулна.
- “Анто-од” ХХК өөрийн үйл ажиллагаа болоод төслийн цар хүрээ, нөхцөл байдал хоорондын бодит уялдаа холбоог хангах үүднээс үйл ажиллагааны тогтолцоонд тодорхой хугацаанд хяналт тавьж ажиллана.

БҮЛЭГ 2. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

Хүснэгт 1. Төсөл хэрэгжүүлэгчийн мэдээлэл

№	Үзүүлэлтүүд		
1	Аж ахуйн нэгжийн нэр		“Анто-од” ХХК
2	Улсын бүртгэлийн дугаар		1911009011
3	Уурхайн нэр		“Дарханы элс-хайрганы ордын Их булан хэсгийн элс-хайрганы орд”-ыг ил аргаар ашиглах төсөл
5	Ордын байршил	Нийслэл/Хот/ Аймаг	Дархан
6		Сум/Дүүрэг	Орхон
7	Ашигт малтмалын төрөл		Элс-хайрга
8	Ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн дугаар		ДА-004А
9	Ашиглалт эхэлсэн огноо		2020
10	Аж ахуйн нэгжийн хаяг	Аймаг/Хот	Дархан
11		Сум/Дүүрэг	Дархан
12		Баг/Хороо	Өргөө баг, 21-р хороолол
13		Гудамж/Байр	Өөрийн байр
14		Шуудангийн хайрцаг	-
15		Утас	976-99070804
16		Факс	Antood.llc.@yahoo.com
17		Гар утас	-
18		Электрон шуудан	-
19		Вэб хуудас	-
20	Захирлын хаяг	Нэр	Захирал М.Одончимэг
21		Гар утас	976-991057225
22		Факс	-
23		Утас	-
24		Электрон шуудан	Antood.llc@gmail.com

2.1. Төслийн нэр

Дархан-Уул аймгийн Орхон сумын нутаг дэвсгэрт орших “Дарханы элс-хайрганы ордын Их булан хэсгийн элс-хайрганы орд”-ыг ил аргаар ашиглах төсөл

2.2. Төсөл хэрэгжүүлэгч

“Анто-од” ХХК нь 2008 онд уул уурхайн бусад олборлох үйл ажиллагаа, худалдаа үйлчилгээ, худалдааны зуучлал, газрын хэвлийн нөхөн сэргээлт зэрэг чиглэлээр үүсгэн

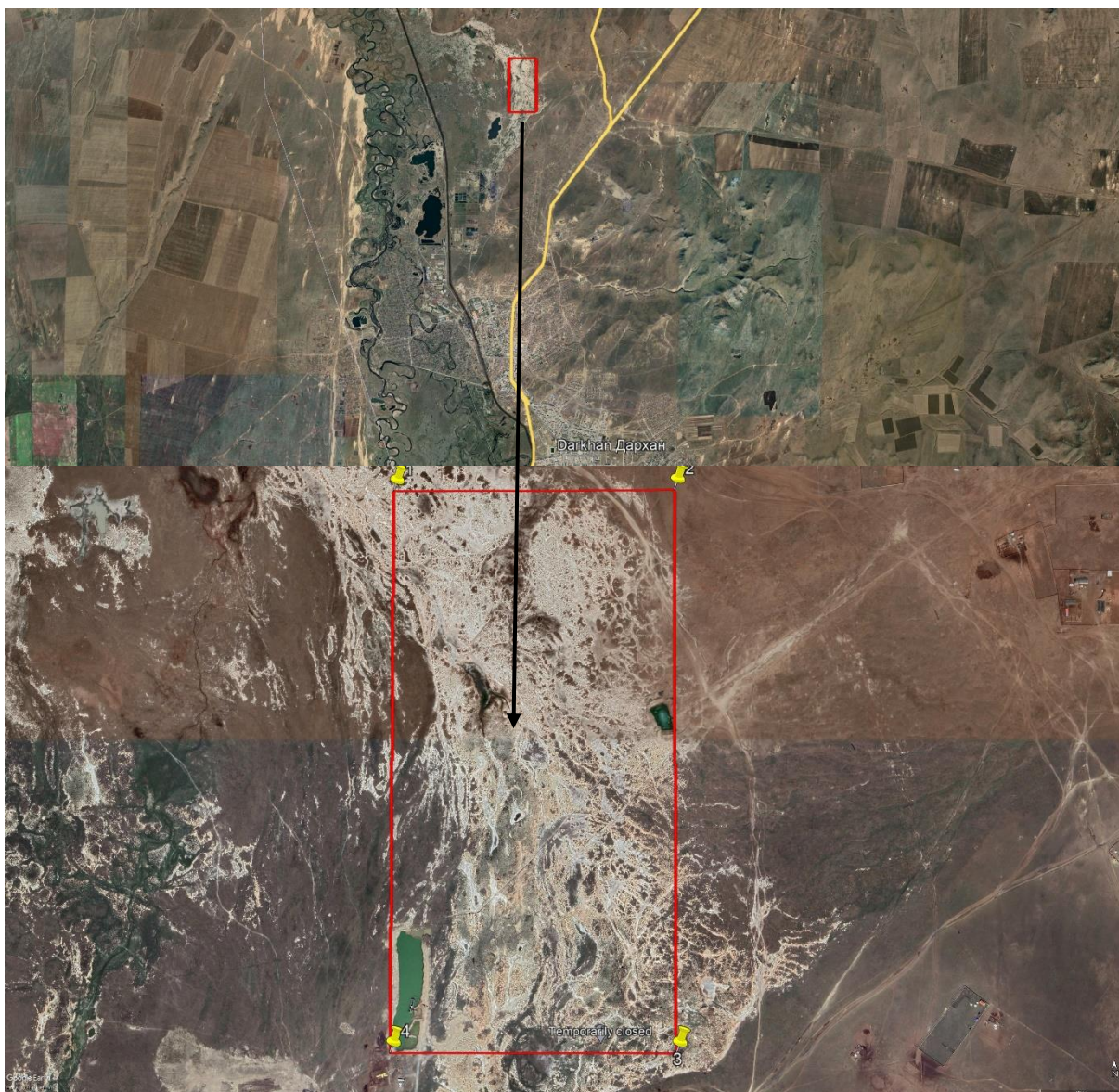
байгуулагдсан бөгөөд Монгол Улсын 1911009011 тоот улсын бүртгэлийн гэрчилгээтэй, 4251679 тоот регистрийн дугаартай.

2.3. Төслийн байршил

“Дарханы Элс-хайрганы ордын Их булан хэсгийн Элс-хайрганы орд” нь Дархан-Уул аймгийн нутагт харьяалагдах ба Улаанбаатар хотоос хойш 235 км, Дархан хотоос баруун хойш 5 км-т Хараа голын хөндийн зүүн өндөр дэнжид байрладаг.

Хүснэгт 2. Талбайн солбицол

№	Град	Мин	Сек	Град	Мин	Сек
1	105	56	22.66	49	33	1.84
2	105	56	56.33	49	33	1.84
3	105	56	56.33	49	32	18.4
4	105	56	22.66	49	32	18.4

Зураг 1. Төслийн байршилын зураг

2.4 Орд ашиглах тусгай зөвшөөрөл

Дархан-уул аймгийн засаг даргын тамгын газраас “Анто-од” ХХК-д 90.78гектар талбай бүхий уурхайн эдэлбэрт ашигт малтмал ашиглах эрхийг олгож ДА-004А дугаар бүхий гэрчилгээг 2019 оны 06 сарын 03-ны өдөр олгосон.

“Анто-од” ХХК нь Дархан-Уул аймгийн Орхон сумын нутагт орших “Дарханы Элс-хайрганы ордын Их булан хэсгийн Элс-хайрганы орд”-д 2018 онд геологи хайгуулын ажил, байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөө зэргийг боловсруулан АМГТГ-ын геологийн хэлтэс, ЭБМЗ-ийн 2019 оны 04 сарын 12-ны хурлаар орж батлуулсан.

УУХҮЯ, АМГТГазар, ЭБМЗ-ийн хурлаар орж 2019 оны 6-р сарын 27-ны өдөр ТЭЗҮ-ийг батлуулсан.

2.5. Ордын нөөц

Дарханы элс-хайрганы ордын Их булангийн тохойн хэсгийн элс-хайрганы холимгийн ордод бодитой В зэргийн 1,658.9 мян.мЗ, боломжтой С зэргийн 1,994.3 мян.мЗ, нийт 3,653.2 мян.мЗ элс, хайрганы нөөц тооцоолов.

2.6. Төслийн хүчин чадал

"Анто-Од" ХХК нь 2016 онд хайгуулын ажил гүйцэтгэсэн үр дүнгийн тайланг хэлэлцсэн ЭБМЗ-ийн 2017 оны 05 сарын 04-ны өдрийн дүгнэлтээр түс ордын нөөцийг элс-хайрганы ордын Их булангийн тохойн хэсгийн элс-хайрганы холимгийн ордод бодитой В зэргийн 1,658.9 мян.мЗ, боломжтой С зэргийн 1,994.3 мян.мЗ, нийт 3,653.2 мян.мЗ элс, хайрганы нөөц тооцоолов.

Захиалагч компаний даалгаварын дагуу жилд 52 000 мЗ элс-хайрганы холимог олборлоно гэвэл уг ордыг 70 жил ашиглахаар байна.

2.7. Уурхайн ажиллах горим

Уурхай 2022 оны 04-р сарын 01-ээс 10-р сарын дунд хүртэл 170 хоног ажиллана.

Хүснэгт 3. Ил уурхайн ажлын горим

№	Үзүүлэлт	Х.нэгж	Хэмжээ
1	Хуанлийн	хоног	170
2	Баяр ёслол	хоног	6
3	Амралт, засвар үйлчилгээ	хоног	15
4	Уурхайн жилд цэвэр ажиллах хоног	хоног	149
5	Хоногт ажиллах ээлжийн үргэлжлэх хугацаа	цаг	10
6	Ээлжийн тоо	ш	1
7	Ээлжийн үргэлжлэх хугацаа, цаг	цаг	10

2.8. Шимт хөрс хуулах

2022 оны уурхайн ашиглалтын хугацаанд 4,500 мЗ шимт хөрс хуулж тусгайлан бэлтгэсэн шимт хөрсний овоолгод Монгол Улсын (MNS 5916:2008) стандартын дагуу түр овоолго үүсгэнэ. Үржил шимт хөрсийг хуулахдаа 0.15-0.2 м-ийн зузаантайгаар

экскаватороор хуулан техникийн нөхөн сэргээлт хийх үед ашиглах зорилгоор ил уурхайн олборлолтын талбайн гадна уурхайн ирмэг дагуулан овоолно. Энэ нь дотоод овоолгоор техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн (ашигласан) блокуудыг үржил шимт хөрсөөр шууд хучиж дараа дараагийн нөхөн сэргээлтийн ажлын зардлыг хэмнэх давуу талтай юм. Орд газрын тогтоц газрын гадаргын өндөршилийг харгалзан уурхайн хүрээг дагуулан үүсгэхээр төлөвлөсөн болно.

2.9. Тоног төхөөрөмж

Хүснэгт 4. Тоног төхөөрөмжийн жагсаалт

Ажлын зориулалт	Марк	Хүчин чадал	Тоо, ш
Хөрс хуулалт	НІТАСНІ-450	2.7 м3	1
Элс-хайрга олборлолт	HLC250	1250 м3/h	1
Хөрс тээвэрт	HOWO 6x4	25 тн	2
Нийт	-		4

2.10. Тэсэлгээний ажил

Тэсэлгээний ажил хийгдэхгүй болно.

2.11. Овоолох процесс

2022 онд 4500 м3 шимт хөрс хуулж тусгайлан бэлтгэсэн шимт хөрсний овоолгуудад Монгол Улсын (MNS 5917:2008) стандартын дагуу хураана.

1.12 Цахилгаан хангамж

Дархан-Уул аймгийн Орхон сумын нутагт байрлах Дарханы Элс-хайрганы ордын Их булан хэсгийн барилгын ордыг 4.2 км цахилгаан дамжуулах агаарын шугам 400 кВа-ын суурилагдсан хүчин чадалтай дэд станц угсарч дуусаад байна.

1.13 Усан хангамж

Орд ашиглалтын үед унд ахуйн усыг “Сэрүүн” ХХК-ний баллонтой цэвэр усаар зөөвөрлөн хангана.

БҮЛЭГ 3. БОЛЗОШГҮЙ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ

Байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөө нь байгаль орчинд учруулах гол сөрөг нөлөөлөл болон болзошгүй сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах арга хэмжээг тодорхойлж, түүнд шаардагдах хөрөнгө зардлыг баталгаатай байлгах зорилт тавьж ажиллана.

Газрын гадарга:

- Овоолго зам талбай бусад байгууламжаар газрын гадарга өөрчлөгдөх,
- Уурхайн ухаш, овоолго үүсэхэд газрын хэвлий эвдэгдэх,
- Газрын хэвлийд үүсэх орон зай нь мал амьтан аюултай байдал үүсэх.

Агаарын чанар:

- Ашиглагдах тоног төхөөрөмж, тээврийн хэрэгслээс ялгарах нефтийн бүтээгдэхүүн, шатах тослох материалын ууршилт, автомашины хөдөлгүүрээс ялгарах хорт нэгдлүүд нь агаарыг бохирдуулах,
- Элс-хайрга олборлох, хөрс хуулах, тээвэрлэлтийн явцад агаарт тоосжилт үүсэх,
- Уурхайн олборлолт, тэсэлгээний үйл явц, овоолгын талбайгаас салхинд хийсэх тоос шороо агаарыг байнга бохирдуулах,
- Олборлолт тээвэрлэлтийн явц, овоолгоос үүссэн тоос шороо агаарт тархаж агаарын чанарт сөрөг нөлөө үзүүлэх.

Хөрсөн бүрхэвч:

- Барилга байгууламж байгуулах, ил уурхайн үйл ажиллагааны явцад хөрс их хэмжээгээр эвдрэх, үүний улмаас хөрсний морфологи болон физик шинж чанар алдагдаж хөрсний үржил шим буурах, ойр орчмын талбайн хөрс доройтолд өртөх.
- Бүтээн байгуулалт болон барилгын чулуу олборлолтын явцад хүнд даацын машин, техникийн хөдөлгөөний улмаас өнгөн хөрс антропогени нөлөөлөлд өртөн, эрүүл талбай хөрсний овоолгод дарагдах, хөрсний гадарга дээр нарийн ширхэгт тоосны хучаас үе үүсэх,
- Машин техникийн олон салаа зам үүсч талбайн ургамлыг сүйтгэж, хөрсийг халцалж, газрыг элэгдэл эвдрэлд оруулан, тоос шороо ихээр дэгдэж агаар, орчны хөрс ургамлыг бохирдуулах,
- Хүн амын суурьшил нягтарснаас хөрсний элэгдэл эвдрэл, бохирдол үүсэх,
- Хөрс эвдэрч физик шинж чанар нь алдагдсанаар хөрс хуурайших, хөрсний биологийн нөөц хомсдох, үржил шим нь алдагдах,
- Хүнд даацын машин механизм, түүний тээвэрлэлт, засвар үйлчилгээний улмаас шатах, тослох материал, нефтийн бүтээгдэхүүн хөрсөнд нэвчиж хөрс бохирдуулах.

Ургамлан нөмрөг:

- Тоосжилт үүссэнээс ургамал ба ургамлын бүрхэвч дээр бууж, үүнээс шалтгаалан навч гэрлийг шингээх нь буурч ургамлын фотосинтезийн бүтээмж доройтох болно.
- Олборлолт, барилга байгууламж зэргээс газрын ургамал бүрмөсөн устана.
- Олон салаа зам, машин техникийн замбараагүй зорчих нь сөргөөр нөлөөлнө.

Амьтны аймаг:

- Олборлолтоос үүдэн мал амьтан үргэн дайжих,
- Уурхайн ухааш хоосон орон зайд мал амьтан унаж, бэртэх,
- Амьтан устах, дайжих, орчин тохигүйтэх зэрэг сөрөг өөрчлөлт нөлөөллөөс үүдэн амьтны аймаг нь аль нэг хэмжээгээр зайлшгүй гардаг. Жижиг мэрэгчээр хооллодог хөхтөн, шувууд тэжээлээ дагаж зурвас нутгийн орчноос холдоно.

Нийгэм эдийн засаг:

- Уурхайн үйл ажиллагааны улмаас гарах тоосжилт, ахуйн гаралтай хатуу, шингэн хог хаягдал, тоос шороо, чимээ шуугиан,
- Технологийн үйл ажиллагаанаас үүсэх тоосны 10 микроноос бага хэмжээтэй хэсгүүд нь хүний уушиг болон амьсгалын замын эрхтэнийг өвчлүүлэх гол эх үүсвэр болдог. Удаан хугацаанд сөрөг нөлөөтэй орчинд ажилласнаас ажилчдын анхаарал сарних, осолд өртөх, элдэв өвчинд нэрвэгдэж, хөдөлмөрийн чадвараа алдах зэргээр осол аюултай үр дагаврыг үзүүлнэ,
- Ажлын байрны эрүүл ахуй, хөдөлмөрийн нөхцлийг шаардлагын хэмжээнд байлгаж чадсанаар ажиллагсдын мэргэжлээс шалтгаалах өвчлөл, хөдөлмөрийн чадвараа түр алдах, үйлдвэрлэлийн ослоос урьдчилан сэргийлж чадна.

БҮЛЭГ 4. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

"Анто Од" ХХК-ийн Дархан-Уул аймгийн Орхон сумын нутагт орших "Их булан" элс хайрганы ордыг ил аргаар ашиглах" төслийн хүрээнд төсөл хэрэгжүүлэгчийн мөрдөн ажиллах байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг "Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний түүх" Монгол Улсын хууль, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2019 оны 10 дугаар сарын 29 –ний өдрийн А/618 дугаар тушаалын "Байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээ хийх аргачлал"-ын дагуу, байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний үр дүнд тулгуурлан боловсруулав.

- ✚ Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө
- ✚ Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө
- ✚ Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө
- ✚ Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох төлөвлөгөө
- ✚ Түүх, соёлын өвийг хамгаалах төлөвлөгөө
- ✚ Химийн бодисын эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө
- ✚ Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө
- ✚ Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө
- ✚ Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө, түүний хэрэгжилтийг оролцогч, сонирхогч талуудад тайлагнах, хэлэлцүүлэх хуваарь
- ✚ Эрсдлийн менежментийн төлөвлөгөө
- ✚ Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр зэргээс бүрдэнэ.

“Дарханы Элс-хайрганы ордын Их буланын хэсгийн Элс-хайрганы орд” нь 2022 онд 7 сарын хугацаанд олборлолт явуулна. БОМТ-нд 2022 онд нийт 2.822. мян.төг зарцуулахаар төлөвлөлөө.

4.1. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

Хүснэгт 4. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

№	Авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Хугацаа, давтамж	Хариуцах эзэн	Зардал, 2022 он /мян.төг/	Гарах үр дүн
<i>Агаарын орчин</i>					
1	Олборлолтын үед тоосжилт ихээр үүсэн үед шаардлагатай тохиолдолд зам усалгаа хийх.	Тогтмол	Байгаль орчны мэргэжилтэн	-	Тоосжилтоос сэргийлнэ
2	Ахуйн болон аюултай хог хаягдлын цэгийг заалгаж шаардлагад нийцүүлэн байгуулах, Эх үүсвэрийн код авж бүртгүүлэх	Тухайн жил	Байгаль орчны мэргэжилтэн	-	Хог хаягдлыг салхинд хийсэж тарах стандарт шаардлагад нийцсэн хог хаягдлын менежменттэй байх

3	Ахуйн хогын цэгийг төмөр хашаагаар тойруулан хамгаалах, ангилан ялгах стандартын хогийн савыг байрлуулах	2022 онд	Удирдлага	204.000	Хог хаягдлыг салхинд хийсэж тарах стандарт шаардлагад нийцсэн хог хаягдлын менежменттэй байх
4	Хүнд механизмууд, тээврийн хэрэгслийн засвар үйлчилгээг байнга хийж, утааны яндангаас гарах хорт хийн хэмжээг стандарт хэмжээнээс хэтрүүлээгүй ажиллах	Тогтмол	Уурхайн удирдлага	15.396	Автомашини яндангаас гарах утаа, хөө тортоогоос орчин бохирдохоос сэргийлнэ
Хөрсөн бүрхэвч					
5	Тээврийн хэрэгслэлийг зориулалтын технологийн замаар явуулах	Уурхайн үйл ажиллагааны явцад	Уурхайн дарга	-	Хөрс элэгдэл эвдрэлд орох, олон салаа зам үүсэхээс сэргийлнэ
6	Орон нутагтай хог хаягдлын гэрээ байгуулж, хог хаягдлыг цаг тухай бүрт нь тээвэрлүүлэх	Сар бүр	Уурхайн дарга	-	Хог хаягдлаар орчин бохирдохоос сэргийлнэ
7	Шатах тослох материалын хадгалалтанд хяналт тавьж ажиллах	Тогтмол	Байгаль орчны мэргэжилтэн	-	Хөрс бохирдохоос сэргийлнэ
Усан орчин					
8	Эрүүл ахуйн шаардлага хангасан ариун цэврийн байгууламж байгуулах	2022	“Анто-Од” ХХК	-	Хөрс усны цэвэр байдлыг хангах
9	Ахуйн хэрэглээний усыг ил задгай асгахгүй байх арга хэмжээ авах	Тогтмол	“Анто-Од” ХХК	-	Хөрс, орчин бохирдохоос сэргийлнэ
Нийт дүн				219.396	

Сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах арга хэмжээний төлөвлөгөөний 2-р заалтын биелэлт

Хог хаягдлын цэгийг шийдвэрлэхдээ төслийн үйл ажиллагаа явагдаж буй байршилд хогийн цэгийг тойруулан хашаа барьж тухайн хашаанд өөрдсийн гарын доорх материалыг ашиглан хогийн сав хийж тагтай болгосон.

Аюултай хог хаягдлыг “Анто Од” ХХК-ийн Бетон зуурмагийн үйлдвэрийн аюултай хог хаягдал хүлээн авах талбайд очиж моторын тос, бусад нефтийн бүтээгдхүүний шингэнг сольдог. Хэрэв тухайн байршилд очиж сольж чадахгүй, уурхайн байршилд солих тохиолдолд тухайн аюултай хаягдлыг битүүмж сайтай саванд хадгалж удаалгүй зөөвөрлөдөг. Аюултай хог хаягдлыг зориулалтын газарт хадгалж, аюултай хог хаягдлыг дахин боловсруулах үйлдвэр лүү тээвэрлүүлэх заалтын дагуу ажиллаж байгаа ба тухайн аюултай хог хаягдал хадгалах цэгийг суурь хэсгээр нь бетондож тухайн хаягдлыг хадгалах талбайн хязгаарлалтыг тогтоон 1.5 м өндөртэй төмөр, нарийн хэрээстэй төмрөөр хашаа хийж, хаягдал тосны болон бусад нефтийн бүтээгдхүүний хаягдлыг тусдаа хадгалж байна. Мөн тухайн талбайн хаягдал тосны агууламжаас хамаарч тээвэрлэлт хийх, үгүй нь шийдвэрлэгддэг бөгөөд одоогоор хаягдал хадгалах савны хэмжээ нь 50%-ийн дүүрэлттэй байгаа бөгөөд 75%-аас дээш болсон тохиолдолд Бетон зуурмагийн үйлдвэрийн талбайн эзэмшигч байгууллага болох “Уулс ноён” ХХК-ийн хаягдал тос хүлээн авах тусгай зөвшөөрөлтэй (аюултай хог хаягдал) аж ахуй нэгж болох “Хай Би Ойл” ХХК-тай байгуулсан гэрээг ашиглан тухайн хаягдал тосыг тээвэрлүүлэхээр төлөвлөж байна.

Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний 4-р заалтын биелэлтийг хангах зорилгоор бид төслийн үйл ажиллагаанд ашиглаж буй техник хэрэгсэл, автомиксерийн засвар, оношлогоог мэргэжилийн хүмүүсээр буюу засварчин, засварын газруудаар хийлгэдэг болно. 2022 оны байдлаар энэхүү оношлогоо засварын ажилд 20.602.553 төгрөгийн зардлыг гаргаад байна.

Зураг 2. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний 5-р заалтын биелэлт

Төслийн үйл ажиллагаа эхлэх явцад хамгийн эхний ажлаар технологийн зам буюу олборлолтоос гарсан элс, хайргыг тээвэрлэх замыг шийдвэрлэж тухайн замаас өөр замыг ашиглахгүй байгаа бөгөөд дээрх зураглалд гарч байгаа зам салаалахгүй үргэлжилсээр орон нутгийн замтай нийлнэ.

Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арилгах арга хэмжээний **6-р заалтын биелэлтийг** хангах үүднээс орон нутагтай хог хаягдлын гэрээ байгуулсан болно. /гэрээг тайланд хавсаргав/

Хөрсөн бүрхэвчид үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний **7-р заалтын биелэлтийг** хангахын тулд шатах тослох материалын хадгалалтанд хяналт тавьж ажиллах, шатах тослох материал алдагдсан тохиолдолд цаг тухай бүрт нь саармагжуулах арга хэмжээ авах шаардлага гараагүй бөгөөд нэг үгээр бол төслийн талбай орчимд шатах тослох материал алдагдаагүй бөгөөд хадгалалтанд байнга хяналт тавьж ажиллаж байгаа.

Зураг 3. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний 8-р заалтын биелэлт

Төслийн үйл ажиллагаанд ашиглаж буй жорлонг эко нүхэн жорлонгоор шийдвэрлэсэн ба тухайн жорлонг бетонон кольцов суурлиулж бохир хуримтлагдсаны дараагаар нь соруулж авах бүрэн боломжтой төдийгүй шал, хана хэсгээрээ бүрэн бетондсон тул тухайн бохир доош нэвчиж хөрс, гүний усны бохирдол үүсгэхгүй байх зэрэг давуу талуудыг бүрдүүлж байна.

4.2. Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө

Уурхайг ашиглаж дууссаны дараа буюу ашиглалтын 70 жилийн дараа техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлтийг мэргэжлийн байгууллагаар гүйцэтгүүлнэ гэж БОННУ-ий тайланд тусгагдсан учир хийгдэхгүй.

4.3. Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө

Дархан-Уул аймаг Дархан сумын 5-р багийн нутагт Төв цэвэрлэх байгууламж явах замын баруун талд орших 0.5га талбайд хог хаягдалыг зөөж цэвэрлэн шимт хөрсөөр хучиж 20-30ш мод тарина. Дүйцүүлэн хамгаалах зардалд 900 мян.төг зарцуулахаар төлөвлөөө.

Хүснэгт 5. Дүйцүүлэн хамгаалах талбайн координат

Цэгийн дугаар	Солбицлууд	
	Уртгаг	Өргөрөг
1	105° 55' 21.32"	49° 30' 1.79"
2	105° 55' 26.80"	49° 30' 3.66"
3	105° 55' 31.46"	49° 29' 57.16"
4	105° 55' 29.52"	49° 29' 26.80"
5	105° 55' 25.72"	49° 30' 2.63"
6	105° 55' 22.54"	49° 30' 1.11"

Төслийн үйл ажиллагаа явуулж буй талбайн байршлын хажууд байрлах хуучин хогийн цэг байдлаар ашиглаж байсан талбайн нийт орчинд тархсан хогийг ковш ашиглан түрэлт хийн цэвэрлэж тухайн орчныг шимт хөрсөөр хучсан бөгөөд одоогоор тус талбайд байгалийн жамаараа олон наст ургамал ургаж байна.

Мөн 2022 оны төлөвлөгөөнд тухайн талбайд мод тарихаар төлөвлөгөө боловсруулж шуудуу байдлаар нүх бэлдэж үрсэлгээний модны нүх, тогоолсон байдлаар модны нүхийг ухаж бэлтгэсэн. Энэхүү 2022 онд бидний төлөвлөснөөр тухайн талбайн ногоон байгууламжийг нэмэх ажил хийх болсонтой холбоотойгоор тус талбайд мод тарих ажлыг хийсэн бөгөөд нийт 20 модыг хаврын улирал, нэмэлтээр 200 ш хайлаас, 83 ш нарс модыг суулгаад байна. Энэхүү ажлыг “Уулс ноён” ХХК-тай хамтран хийв.

Зураг 4. Дүйцүүлэн хамгаалах талбайн зураг

4.4. Нүүлгэн шилжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө

Уурхайн эдэлбэр газар болон түүний ойр орчмын нөлөөллийн бүсэд айл өрх байхгүй учир нүүлгэн шилжүүлэх арга хэмжээ хийгдэхгүй.

4.5. Түүх соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө

Хайгуулын ажлын явцад ордын эзэмшлийн талбайд түүх соёлын илрэл илрээгүй учир тус ажил хийгдэхгүй болно.

4.6. Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө

“Анто Од” ХХК-ийн ажилтнууд ажлын хариуцлага алдах, ялангуяа үйл ажиллагааны явцад технологийн горим зөрчсөнөөс элдэв осол гарч, үйлдвэрлэлийн хэвийн ажиллагаа саатах, ажиллагсдын эрүүл мэнд хохирох, хөдөлмөрийн чадвараа алдах, тахир дутуу болох, хүний амь нас эрсдэх зэрэг осол аваар гарч болзошгүй тул аюулгүй ажиллагааг анхаарч ажиллана.

Хүснэгт 6. Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө

№	Урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ	Хариуцах эзэн	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Нийт зардал, 2021 он /мян.төг/
1	Тээврийн хэрэгсэл, тоног төхөөрөмжийн аюулгүй байдлыг тогтмол шалгаж, хянах.	Уурхайн дарга	Тогтмол	-
2	Галын болон болзошгүй аюул, ослоос урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний талаар сургалт зохион байгуулах.	“Анто-Од” ХХК	Жил бүр уурхай эхлэх үед	Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөнд тусгагдсан
3	Гал унтраах хэрэгслийг зохих газруудад байрлуулах.	ХАБЭА	Драг удирдлагын байранд	33.000
4	Хүчтэй салхи шуурганы үед уурхайн ажлыг түр зогсоох арга хэмжээ авах.	ХАБЭА	Тогтмол	-
5	Ажилчдыг ээлжинд гарахын өмнө аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа өгөх.	ИТА	Өдөр бүр ээлжинд гарахын өмнө	-
6	Хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй ажиллагааны сургалт зохион байгуулах.	“Анто-Од ” ххк	Жилд 1 удаа	-
	Нийт			33.0

Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний **1-р заалтын биелэлтийг** төслийн үйл ажиллагаа явуулж буй талбайн байршилд ажиллаж буй техник, өөрөө явагч авто тээврийн хэрэгсэл, үйлдвэрлэлийн технологиуд гэх мэт галын аюулд, эсвэл аливаа эрсдэл гаргах, цахилгааны утас маслах, богино холболт үүсэх, ажилтан албан хаагчид эрсдэлд өртөхөөр байж болзошгүй эд ангийг тогтмол шалгалт хийж учрах эрсдэлээс урьдчилан сэргийлж байна.

Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний 2-р заалтын биелэлт

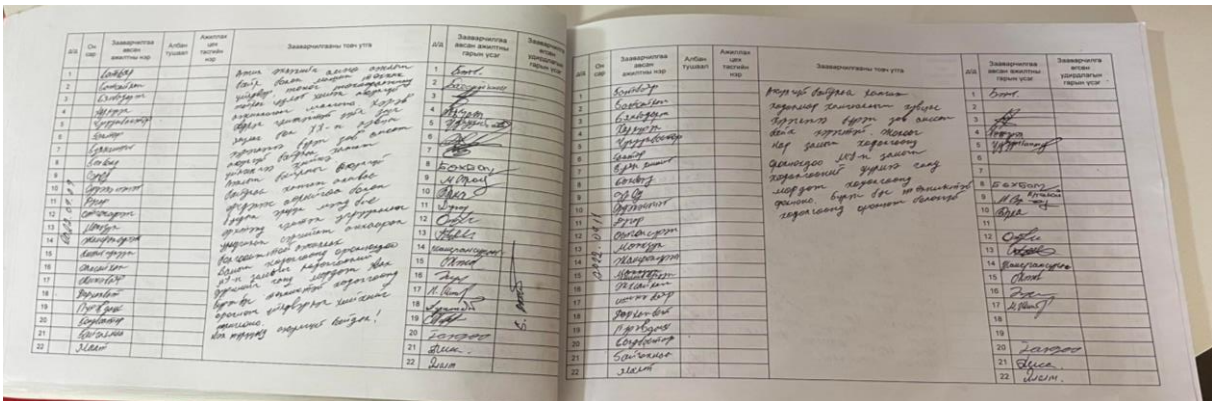
Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний 2-р заалтын биелэлтийг хангах зорилгоор онцгой байдлын газрын ажилтан албан хаагч нараас зааварчилгаа зөвөлгөө авч түүний хэрэгжүүлэх зорилгоор хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаатай хамтатган өгч ажиллаж байна.

Зураг 5. Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний 1-р заалтын биелэлт

Төслийн үйл ажиллагаа явагдаж буй талбайн байршил орчимд гал унтраах багаж хэрэгслийг гал гарах хамгийн өндөр магадлалтай байж болохуйц талбайтай ойр байхаар тооцож гаргасан. Гэхдээ тухайн төслийн үйл ажиллагаанд ашиглаж буй техник хэрэгсэл нь галын аюул гарах магадлал маш бага бөгөөд цахилгаанаар ажилладаг, мөн тухайн байршилд кемп байрлаагүй бөгөөд зөвхөн харуул хамгаалалтын ажилчдын байр байгаа нь тухайн эрсдэл гарах орчин нөхцөлийг бууруулж байгаа юм.

Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө **4-р заалтын биелэлт** болох хүчтэй салхи шуургатай үед төслийн үйл ажиллагааг зогсоох тохиолдол нь харилцан адилгүйгээр байна. Энэ нь хэрэв аймгийн онцгой байдлын газраас хориг тавих, онцгой байдал зарлах тохиолдолд үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаа зогсдог. Харин энгийн шуургатай өдрүүдэд үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаа үргэлжлэн явах бүрэн боломжтой бөгөөд манай уурхайд ажиллаж буй технологи нь салхи шуурганы нөлөөлөлд төдийлөн өртөж, цаг агаарын байдлаас хамааралгүйгээр ажиллах бүрэн боломжтой технологи юм.

Зураг 6. Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний 5-р заалтын биелэлт

Төслийн үйл ажиллагаа явуулж буй талбайд ажиллах нийт ажилчид, бие бүрэлдхүүнийг ажилд гарахаас нь өмнө зааварчилгааг өгч, зааварчилгаатай танилцсан ажилчдыг гарын үсэг зуруулж ажилд гаргадаг.

Зураг 7. Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний 6-р заалтын биелэлт

Зураг 8. Хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй ажиллагааны сургалтыг нийт ажилчдад олгосон байдал

Хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй ажиллагааны сургалтыг галын аюулаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний сургалттай хамтатган зохион байгуулсан бөгөөд энэхүү сургалтанд “Анто од” ХХК-ийн удирдлагууд болон ХАБЭА-ийн ажилтнууд болон бүх ажилтнуудтай хамт тухайн сургалтанд өөрсдийн ажилчдаа хамруулсан болно.

4.7. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө

Тус төслийн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болох хаягдал нь ахуйн хатуу хог хаягдал (хуванцар сав, шил, лааз, цаас, сав, баглаа боодол, ахуйн хэрэглээ гэх мэт), шингэн хаягдал (уурхайн хотхоны хэрэглээнээс хаягдах бохир ус, хоолны газар, усанд орох газар гэх мэтээс гарах бохир ус гэх мэт), аюултай хог хаягдал (хэрэглэсэн шатах тослох материал, тээврийн хэрэгсэлээс гарах дугуй, резин, ашигласан зай гэх мэт)-ын сөрөг нөлөөллийг бууруулах зорилготой ажиллана.

Хүснэгт 7. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө

№	Авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Зардал, 2021 он /мян.төг/
1	Ахуйн хатуу хог хаягдлыг төвлөрсөн хогийг цэгт хаяж, тээвэрлүүлэх (сар бүр)	-
2	Кемп орчимд хогийн савнууд суурилуулж зориулалтын хогийн сав байрлуулах	-
3	Хог хаягдлын төвлөрсөн цэгийн гадна талд болон бусад орчинд хог алдагдахаас сэргийлж хашаа барих.	171.000
Нийт дүн		171.000

Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний **1-р заалтын биелэлтийг** 2022 онд нийт 72,000+208,500+19,000 төг гэх мэт зардлыг 1 жилийн хугацаанд гаргаад байна. Энэхүү зардал нь нийтдээ 289,500 төгрөгийн зардал гараад байна.

Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний **2-р заалтын биелэлтийг** хангах боломжгүй бөгөөд тухайн төслийн үйл ажиллагаанд кемп байхгүй, мөн ажилчидын ахуйн хэрэглээнээс гарах хаягдал нь цөөн тоотой ундаа, усны сав, тамхины хайрцаг, тамхины иш гэсэн хог хаягдалаас өөр тухайн талбайд хог хаягдал одоогоор гарахгүй байна.

Хог хаягдлын цэгийг шийдвэрлэхдээ төслийн үйл ажиллагаа явагдаж буй байршилд хогийн цэгийг тойруулан хашаа барьж тухайн хашаанд өөрдсийн гарын доорх материалыг ашиглан хогийн сав хийж тагтай болгосон.

4.8. Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө

“Дарханы Элс-хайрганы ордын Их буланын хэсгийн Элс-хайрганы орд”-ыг олборлох явцад байгаль орчинд хамгийн бага сөрөг нөлөөтэйгээр үйл ажиллагаа явуулах үүрэг хүлээж, уурхайн олборлолтын үйл ажиллагаанаас үүсэх сөрөг нөлөөллүүдийг бууруулах, арилгах, байгаль орчныг хамгаалах арга хэмжээг хэрэгжүүлэх бөгөөд үүнд төслийн удирдлагын хэмжээнд онцгойлон анхаарч хэрэгжүүлэн шаардлагатай арга хэмжээнүүд байхаар байна.

Хүснэгт 8. Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө

№	Авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Хугацаа, давтамж	Хэрэгжүүлэгч	Зардал, 2022 он /мян.төг /
1	Байгаль орчны удирдлага зохион байгуулалтын арга хэлбэрийг үйл ажиллагаандаа хэрэгжүүлэх чиглэлээр үүрэг хариуцлагын дотоод журам тогтоож мөрдөх, шинэчлэн засварлах. байгаль орчны асуудал хариуцсан ажилтантай болох	Тогтмол	Уурхайн дарга	Дотоод төлөвлөлтөөр
2	Байгаль орчныг хамгаалах, осол аваар, гал түймэр, усны аюул мэтийн гэнэтийн ослоос урьдчилан сэргийлэх, осол гарсан тохиолдолд шуурхай хэрэгжүүлэх арга хэмжээг зохион байгуулах талаар сургалт, сурталчилгааны ажлыг зохион байгуулах	Жилд 1 удаа	“Анто-Од” ХХК	114.000
Нийт дүн			150.0	

1. Уурхайн үйл ажиллагааны Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний явцад байгаль хамгаалах ажил зайлшгүй хийх шаардлагатай болдог бөгөөд энэхүү ажлыг хийхэд тухайн чиглэлээр ажиллах, үүрэг даалгавар өгөх, тухайн чиглэлээр хийсэн ажлыг тайлагнах гэх мэт цөөнгүй ажил гардаг бөгөөд түүнийг хийх ажилтан нь мэргэжлийн байх шаардлагатай болдог. Иймд манай компани нь өөрийн байгууллагатаа байгаль орчны чиглэлээр ажиллах боловсон хүчин авах шаардлагатай болсон тул Ц.Баатар /3394120510/-ийг байгаль орчны ажилтнаар ажилд авсан болно. /ажилтны- Дипломыг хавсралтаар оруулав/
2. Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний **2-р заалтын биелэлт** нь осол эрсдлийн менежментийн төлөвлөгөөний 2, 6-р заалтын биелэлтээр хангагдсан.

4.9. Олон нийтэд тайлагнах хуваарь, төлөвлөгөө

“Анто Од” ХХК нь жил бүр БОМТ-ний хэрэгжилтийн талаар байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад тайлан хүргүүлэх ба байгаль орчны хяналтын улсын байцаагч, орон нутгийн байцаагч, бүх шатны Засаг дарга, байгаль орчны төрийн бус байгууллага, нутгийн иргэдэд тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн тайланг хагас жил тутамд хүргүүлнэ. БОМТ-ний хэрэгжилтийг тайлагнах, хэлэлцүүлэх төлөвлөгөөг дараах хүснэгтэд үзүүлэв.

Хүснэгт 9. Олон нийтэд танилцуулах төлөвлөгөө

БОМТ тайлагнах, байгууллагууд	хэрэгжилтийг хэлэлцүүлэх	Тайлагнах, хэлэлцүүлэх хэлбэр	Мэдээллийн агуулга	Хугацааны тов	Зохион байгуулах газар
Дархан-уул аймаг	Багийн ИНХ	Хуралд танилцуулах	БОМТ-ийн 2022 оны хэрэгжилтийн тайлан	12-р сарын 01-ний өдрийн дотор	Багийн төв
	Сумын ЗД, БОХХБайцаагч	Уулзалт			Сумын төв
Төрийн захиргааны төв байгууллага	БОАЖЯ-ны ХБОБНУГ-т	Тайлан, төлөвлөгөөг тайлан хэлбэрээр болон Файл хэлбэрээр	2022 оны БОМТ	12-рсарын 01-ний өдрийн дотор	УБ хот

4.10. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр.

Уг ордын үйл ажиллагааны явцад БОННУ-ий тайлан, БОХТ-д тусгасан болзошгүй болон гол сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ, тухайн орчинд төслийн үйл ажиллагаанаас шалтгаалан гарсан өөрчлөлтүүдийг тодорхойлох, хянах зорилгоор тогтмол дээжлэлт, сорьц авч, түүний тодорхойлолт, хуваарь баримтлах стандарт, аргачлал, зардлыг тодорхойлон орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрт тусган ажиллана.

Байгаль орчныг хамгаалах тухай, Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай Монгол Улсын хуулиудын дагуу “Анто-од” ХХК нь батлагдсан арга, аргачлалаар, итгэмжлэгдсэн тоног төхөөрөмжөөр байгаль орчны хяналт шинжилгээний ажлыг явуулна.

Хүснэгт 10. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

№	Хяналт шинжилгээ явуулах үзүүлэлтүүд	Хяналтын цэгийн байршил	Хяналтын хугацаа, давтамж	Зардал, 2022он /мян.төг/	Баримтлах стандарт, аргачлал
Агаарын орчин					
1	Агаарын тоосны (TSP, PM ₁₀ , PM ₂₅) шинжилгээг мэргэжлийн байгууллагаар хийлгэх Агаарын бохирдлын (NO ₂ , SO ₂ , CO, Тоос) шинжилгээ хийлгэж байх	Уурхай орчмоос	Жилд 2 удаа	239.900	MNS 4585-2007 Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага, MNS 3384:1982 Сорьц авахад тавих ерөнхий шаардлага, MNS 4048:1988 Тоосны хэмжээг тодорхойлох жингийн арга MNS 5013:2009 Бензин хөдөлгүүртэй автомашин. Утааны найрлага дахь хорт бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ ба хэмжих арга, MNS 2009:5014 Дизель хөдөлгүүртэй автомашин. Утааны тортогжилтын зөвшөөрөх дээд хэмжээ ба хэмжих арга
Усан орчин					
2	Усны хяналт шинжилгээ: Усны чанар: рН, ууссан нийт давс (жингийн аргаар), нийт хатуулаг (CaCO ₃), Ca, Mg, Na, K, SO ₄ , NO ₂ , NO ₃ , NH ₄ , As, Cd, Cu, Hg, Pb, Zn, Cr, Fe, Ni, үнэр, өнгө, нүүрс устөрөгчид (нефть бүтээгдэхүүний бохирдол)	Унд ахуйн уснаас	Жилд 2 удаа	2021оны 1-р улиралд 67.0*1удаа= 67.000	MNS (ISO) 4867:1999 Усны чанар. Дээжийг боловсруулах, хадгалах зөвлөмж MNS 4586:1998 Усан орчны чанарын үзүүлэлт MNS 13.060.50 Усны чанарын стандарт MNS 0900 : 2005 Ундны ус. Эрүүл Усны түвшин (газрын гадаргаас ахуйн шаардлага, түүнд тавих хяналт
Хөрсөн бүрхэвч					

3.	Хөрсний морфологи бичиглэл, РН, цахилгаан дамжуулалт, давс %, ялзмагийн агууламж %, шим тэжээлийн элемент (NO ₃ , P ₂ O ₅ , K ₂ O), хөрсний механик бүрэлдэхүүн, нүүрс устөрөгчийн нэгдлүүд, кадми, хром, кобальт, зэс, хар тугалга, мангани, никель, цайр.	Уурхай орчмоос	Жилд 2 удаа	Ерөнхий шинжилгээ-1цэг*1удаа=78.900	MNS 3307:1991, M№ 3308:1991 Хөрс. Хөрсний химийн элементүүдийн нийт хэмжээг тодорхойлох арга, MNS 180 11047:2001 Хөрсний чанар. Хөрсний усан орчны хандмалд кадми, хром, кобальт, зэс, хар тугалга, мангани, никель, цайрыг тодорхойлох. M№ 4006:1987 Хөрс. Хөдөлгөөнт фосфор, калийг тодорхойлох арга -M№ 3298:1991 Хөрс. Шинжилгээнд дээж авахад
Нийт дүн					262.0

4.10.1. Агаарын чанарын хяналт шинжилгээний үр дүн

Хүснэгт 11. Агаарын шинжилгээний үр дүн 1-р

№	Шинжилгээний аргачлал	Агаарын шинжилгээний үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	MNS 4585:2016 1 удаагийн сорьцын ХА	Хэмжилт хийсэн цэг
					ИХ БУЛАН
1	MNS17.2.5.12:1988	Хүхэрлэг хий /SO ₂ /	мкг/м ³	450	5
2	MNS17.2.5.11:1988	Азотын давхар исэл	мкг/м ³	200	19
3	MNS4048-88	Нийт тоосонцор /20 мин/	мкг/м ³	500	351

4.10.3. Усны чанарын хяналт шинжилгээ ба түүний үр дүн

Төслийн үйл ажиллагаа явуулж байх хугацаандаа худгийн ус ашиглаагүй, цэвэршүүлсэн ус болон Сэрүүн нэртэй усыг “Ассесмент групп” ХХК-аас худалдан авч ашигладаг.

4.10.3. Хөрсний чанарын хяналт шинжилгээ ба түүний үр дүн

Хүснэгт 12. Хөрсний шинжилгээний үр дүн 1-р

№	Шинжилгээний аргын стандарт	Хөрсний химийн шинжилгээний үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	MNS 3297:2019 ЗДХ	ИХ БУЛАН
1	MNS3310:91	Хөрсний ялзмаг	%		1.10
2		Нитрат, NO ₃	мг/кг	130	35.4
3		Сульфат, SO ₄	мг/кг	160	45.1
4		Аммони, NH ₄	мг/кг		31.0
5		PH			8.68
6		ЕС	µS/cm		591.0

**БҮЛЭГ 5. 2022 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНД
ЗАРЦУУЛСАН НИЙТ ЗАРДАЛ**

“Анто-од” ХХК-ийн 2022 оны БОМТ-нд нийт мян.төг зарцуулах зардал.

№	Биелэлтийн зориулалт	Нийт зардал
1	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний биелэлт	204.000+15.396= Нийт зардал: 219.396
2	Эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөний биелэлт	Нөхөн сэргээлт хийгдэхгүй
3	Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний нийт зардал	Өөрсдийн дотоод зардлаар үрсэлгээ хийж мод тарих арга хэмжээ хийгдсэн
4	Тэрбум мод үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд хийсэн ажил	
5	Осол эрсдлийн менежментийн төлөвлөгөөний ажлын биелэлт	33.000
6	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний ажлын биелэлт	171.000
7	Орчны хяналт шинжилгээний ажлын зардал	145.900
8	Тухайн жилийн байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөний биелэлтийг нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөөний биелэлт	Дотоод зардлаар
9	Нөлөөллийн бүсийн иргэд, БОМТ-г сонирхогч талуудад танилцуулах ажлын биелэлт	Дотоод зардлаар
2022 оны БОМТ-ний биелэлтийн нийт зардал		569.296+ Дотоод зардал

Хавсралт материал

1. Аж ахуй нэгжийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээ
2. Газар эзэмших эрхийн гэрчилгээ
3. Газрын карастр
4. Ерөнхий үнэлгээний дүгнэлт
5. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний батлагдсан нүүр /5жилийнх/
6. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний батлагдсан нүүр
7. Хаягдал тосны гэрээ
8. Бусад төлбөрийн баримтууд